

Βρυξέλλες, 26 Νοεμβρίου 2021
(OR. en)

14366/21

Διοργανικός φάκελος:
2020/0310(COD)

SOC 692
EMPL 520
CODEC 1544

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων (1ο Τμήμα)

Αποδέκτης: Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2020) 682 final

Θέμα: Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για ένα πλαίσιο για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην
Ευρωπαϊκή Ένωση
– Γενική προσέγγιση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 28 Οκτωβρίου 2020 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πρόταση επιδιώκει να διαμορφώσει τέσσερις βασικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, και συγκεκριμένα τις υποχρεώσεις:

- 1) να προωθούν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, ιδίως για τον καθορισμό των μισθών,
- 2) να τηρούν ορισμένες διαδικαστικές υποχρεώσεις, εάν και όταν τα κράτη μέλη καθορίζουν/επικαιροποιούν τους νόμιμους κατώτατους μισθούς και να αξιολογούν την επάρκειά τους,

- 3) να λαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση της πραγματικής πρόσβασης των εργαζομένων σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, αναφορικά με εργαζόμενους που δικαιούνται κατώτατο μισθό βάσει της εθνικής νομοθεσίας, και
- 4) να συλλέγουν δεδομένα και να τα γνωστοποιούν στην Επιτροπή, προκειμένου να παρακολουθείται η κάλυψη και η επάρκεια της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού.

Με αυτή την πρωτοβουλία, η Επιτροπή έχει ως στόχο να συμβάλει ιδίως στην εφαρμογή της αρχής 6 (Μισθοί) και της αρχής 8 (Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων) του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Βάσει της σχετικής νομικής βάσης, δηλ. του άρθρου 153 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

Στις 25 Νοεμβρίου 2021, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την εντολή του.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε τη γνώμη της κατά τη σύνοδο της ολομέλειάς της στις 25 Μαρτίου 2021¹.

Η Επιτροπή των Περιφερειών εξέδωσε τη γνώμη της κατά τη σύνοδο της ολομέλειάς της στις 19 Μαρτίου 2021².

II. ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΛΟΒΕΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Οι εργασίες της σλοβενικής Προεδρίας βασίστηκαν στην ικανοποιητική πρόοδο που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια των Προεδριών των δύο εταίρων της στην τριάδα Προεδριών, της Γερμανίας και της Πορτογαλίας, όπως αναφέρεται στην έκθεση προόδου της πορτογαλικής Προεδρίας³. Η σλοβενική Προεδρία υπέβαλε στην Ομάδα «Κοινωνικές Υποθέσεις» τέσσερις διαδοχικές συμβιβαστικές προτάσεις, οι οποίες συζητήθηκαν σε συνεδριάσεις της Ομάδας διάρκειας έξι ολόκληρων ημερών και σε πολλές διμερείς συζητήσεις σε όλα τα επίπεδα.

¹ Έγγραφο 7886/21

² Έγγραφο 7421/21

³ Έγγραφο 9142/21 + COR1

Οι στόχοι της Προεδρίας κατά την καθοδήγηση των συζητήσεων σε επίπεδο ομάδας εργασίας ήταν πολλαπλοί:

- 1) Λαμβάνοντας υπόψη την ειδική απόκλιση του άρθρου 153 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ, η οποία διαφυλάσσει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να καθορίζουν τους κατώτατους μισθούς, η Προεδρία επιχείρησε να προσαρμόσει το κείμενο υπό το φως της γραπτής γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου⁴
- 2) Η Προεδρία άκουσε προσεκτικά και επισταμένως τις ανησυχίες των αντιπροσωπιών σε σχέση με τα διαφορετικά εθνικά μοντέλα και συστήματα της αγοράς εργασίας που αφορούν τον καθορισμό των μισθών. Η Προεδρία εργάστηκε επίσης εντατικά για να βελτιώσει τη συνολική τεχνική ποιότητα του κειμένου.
- 3) Οι εντατικές εργασίες επικεντρώθηκαν στην εξεύρεση συμβιβαστικών λύσεων ώστε να καθησυχαστούν διάφορες ανησυχίες των αντιπροσωπιών και να επιτευχθεί κατάλληλη ισορροπία στο κείμενο καθώς και να ενισχυθεί η υποστήριξη της ευρείας πλειοψηφίας των κρατών μελών.

Τα κύρια ζητήματα που συζητήθηκαν στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου συνοψίζονται κατωτέρω.

⁴ Έγγραφο 6817/21

Κύρια ζητήματα που εξετάστηκαν στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου

- 1) Διαδικαστικό πλαίσιο για επαρκείς κατώτατους μισθούς (τίτλος, άρθρο 1, αιτιολογική σκέψη 15)

Η Ομάδα συζήτησε εκτενώς τον χαρακτήρα και το αντικείμενο της παρούσας οδηγίας και το είδος της υποχρέωσης που προβλέπει. Μετά τη συζήτηση αυτή, αποσαφηνίστηκε, μέσω αλλαγών στον τίτλο της οδηγίας και σε ολόκληρο το κείμενο, ότι η παρούσα οδηγία θέτει πράγματι ένα ενωσιακό πλαίσιο διαδικαστικού χαρακτήρα για επαρκείς κατώτατους μισθούς.

Διευκρινίστηκε επίσης ότι ο στόχος της επάρκειας επιδιώκεται με διαφορετικά μέσα, ανάλογα με το εάν η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού παρέχεται από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς, εάν παρέχεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών ή παρέχεται από συνδυασμό των δύο αυτών προσεγγίσεων:

Για τον καθορισμό των νόμιμων κατώτατων μισθών, το κεφάλαιο II θεσπίζει διαφορετικές διαδικαστικές υποχρεώσεις που προωθούν τον καθορισμό επαρκούς επιπέδου νόμιμων κατώτατων μισθών, χωρίς να θίγεται η αρμοδιότητα των κρατών μελών να καθορίζουν το επίπεδο αυτό.

Όσον αφορά τους κατώτατους μισθούς που καθορίζονται από συλλογικές διαπραγματεύσεις, μεταξύ άλλων στα κράτη μέλη όπου οι μισθοί βασίζονται αποκλειστικά σε συλλογικές διαπραγματεύσεις, η προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων αποτελεί το μέσο βελτίωσης της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού, δεδομένου ότι η μεγαλύτερη κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις εξυπηρετεί την προώθηση επαρκών κατώτατων μισθών (αιτιολογική σκέψη 19).

Προκειμένου να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι κύριες διατάξεις της οδηγίας, το άρθρο 1 (και η αιτιολογική σκέψη 15) έχει απλοποιηθεί: Το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) αντιστοιχεί στο κεφάλαιο II της οδηγίας για την προώθηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών, το στοιχείο α-α-νέο) αντιστοιχεί στο άρθρο 4 σχετικά με την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και το στοιχείο β) αντιστοιχεί στα άρθρα 8, 9, 10α, 11 και 12, τα οποία αφορούν την επιβολή των υφιστάμενων ατομικών δικαιωμάτων των εργαζομένων σε κατώτατο μισθό.

2) Εξομοίωση καθολικά εφαρμοστέων συλλογικών συμβάσεων με συλλογικές συμβάσεις (άρθρο 3)

Η πρόταση περιέχει διαφορετικές διατάξεις για τους νόμιμους κατώτατους μισθούς και όσους που καθορίζονται από συλλογικές συμβάσεις. Ως εκ τούτου, η διάκριση μεταξύ αυτών των δύο είναι ζωτικής σημασίας. Ωστόσο, δεδομένου ότι το περιεχόμενο των καθολικά εφαρμοστέων συλλογικών συμβάσεων απορρέει από τη συμφωνία των κοινωνικών εταίρων και όχι από την πράξη δημοσίου δικαίου, η οποία τις καθιστά εφαρμοστέες σε δεδομένη ομάδα εργαζομένων, έχει διευκρινιστεί ότι οι καθολικά εφαρμοστέες συλλογικές συμβάσεις δεν πρέπει να θεωρούνται νόμιμοι κατώτατοι μισθοί.

Στο ίδιο πνεύμα, διευκρινίστηκε ότι το αποτέλεσμα του μηχανισμού καθορισμού του κατώτατου μισθού για τους ναυτικούς στο πλαίσιο της Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με τον ίδιο τρόπο, ως συλλογική σύμβαση.

3) Προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών (άρθρα 4, 13, αιτιολογική σκέψη 19)

Διευκρινίστηκε ότι ο στόχος να αυξηθεί η κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις αποσκοπεί στη βελτίωση του καθορισμού των μισθών που προβλέπεται από συλλογικές συμβάσεις και, ως εκ τούτου, στην προώθηση της επάρκειας των κατώτατων μισθών. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να υποχρεώνουν τους κοινωνικούς εταίρους να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις, έχει οριστεί σαφώς στην αιτιολογική σκέψη ότι το 70 % κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις δεν είναι στόχος, αλλά απλώς ένα όριο που ενεργοποιεί την υποχρέωση να προβλέπεται πλαίσιο πρόσφορων συνθηκών και σχέδιο δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Στο άρθρο 13 αναφέρεται επίσης ρητά ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν στους κοινωνικούς εταίρους να καταρτίζουν οι ίδιοι από κοινού το σχέδιο δράσης.

4) Προώθηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών (άρθρο 5, αιτιολογικές σκέψεις 20 ως 21)

Το άρθρο 5 βρέθηκε στο επίκεντρο των εργασιών όλων των συνεδριάσεων της Ομάδας, με πολλές αντιπροσωπίες να ζητούν χαλάρωση των υποχρεώσεων και άλλες να υπερασπίζονται την αρχική πρόταση της Επιτροπής. Μετά από αυτές τις συζητήσεις, έγιναν ορισμένες προσαρμογές. Ωστόσο, οι διαδοχικές Προεδρίες άφησαν άθικτο τον πυρήνα των διατάξεων για την προώθηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών.

Ενώ διατυπώθηκαν πολλές εκκλήσεις από τις αντιπροσωπίες για πιο ευέλικτη χρήση των στοιχείων του άρθρου 5 παράγραφος 2, η Προεδρία διατήρησε την υποχρέωση χρήσης και των τεσσάρων στοιχείων του άρθρου 5 παράγραφος 2. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της γραπτής γνωμοδότησης της Νομικής Υπηρεσίας, διευκρινίστηκε ότι η καταλληλότητα και η σχετική βαρύτητά τους μπορεί να αποφασίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις επικρατούσες εθνικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε αυτά.

Στο ίδιο πνεύμα, παρέμεινε η υποχρέωση των κρατών μελών να χρησιμοποιούν τις ενδεικτικές τιμές αναφοράς για να αξιολογούν την επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών τους, ενώ έχει καταστεί σαφέστερο ότι κάθε κράτος μέλος μπορεί να επιλέγει τις ενδεικτικές τιμές αναφοράς που χρησιμοποιεί. Το γεγονός ότι η αρχική πρόταση της Επιτροπής έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο 50 % του ακαθάριστου μέσου μισθού και στο 60 % του ακαθάριστου διάμεσου μισθού ως δυνητικές ενδεικτικές τιμές αναφοράς επικρίθηκε από πολλά κράτη μέλη. Τα εν λόγω κράτη μέλη ζήτησαν να αναγνωριστεί ότι η επάρκεια δεν αφορά μόνο τη δικαιοσύνη (σχέση μεταξύ του κατώτατου μισθού και άλλων μισθών σε δεδομένο κράτος μέλος), αλλά και το αξιοπρεπές επίπεδο του κατώτατου μισθού σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 και την αρχή 6 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων⁵. Οι δείκτες για το αξιοπρεπές επίπεδο χρησιμοποιούνται κυρίως σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, η Προεδρία περιόρισε την περιγραφή των τιμών αναφοράς στο άρθρο 5 παράγραφος 3 σε αυτές που «χρησιμοποιούνται συνήθως» και επέκτεινε, στην αιτιολογική σκέψη 21, τον κατάλογο των παραδειγμάτων τέτοιων τιμών αναφοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η Προεδρία έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, κατά την τελευταία συνεδρίαση της Ομάδας «Κοινωνικά θέματα», ήταν και πάλι πολλές οι παρατηρήσεις σχετικά με το θέμα αυτό. Τα κράτη μέλη είχαν ζητήσει μεγαλύτερη σαφήνεια: ορισμένα κράτη μέλη ζήτησαν τη διαγραφή των τιμών αναφοράς 50 % και 60 %, ενώ άλλα ήθελαν το κείμενο να προσεγγίζει και πάλι την πρόταση της Επιτροπής, αν και δεν υπήρξε πλειοψηφία για καμία από τις δύο προτεινόμενες πορείες δράσης.

⁵

«Αρχή 6 (Μισθοί)»

- α) *Οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιους μισθούς που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.*
- β) *Διασφαλίζονται επαρκείς ελάχιστοι μισθοί, κατά τρόπο που επιτρέπει την εκπλήρωση των αναγκών του εργαζομένου και της οικογένειάς του με βάση τις εθνικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, ενώ παράλληλα διασφαλίζει την πρόσβαση στην απασχόληση και την παροχή κινήτρων για την αναζήτηση εργασίας. Αποτρέπεται η φτώχεια των εργαζομένων.»*

Η υποχρέωση όλων των κρατών μελών να επικαιροποιούν τακτικά και εγκαίρως τους νόμιμους κατώτατους μισθούς τους, χρησιμοποιώντας τα κριτήριά τους που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2, δεν τροποποιήθηκε. Ωστόσο, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση αρκετών κρατών μελών, τα οποία χρησιμοποιούν έναν τύπο τιμαριθμικής αναπροσαρμογής για να αυξήσουν το ποσό των νόμιμων κατώτατων μισθών τους μεταξύ αυτών των τακτικών επικαιροποιήσεων, προστέθηκαν νέα παράγραφος 2α και νέα αιτιολογική σκέψη (20α).

5) Διαφοροποιήσεις και κρατήσεις (άρθρο 6, άρθρο 7 στοιχείο γ), αιτιολογική σκέψη 22)

Η αιτιολογική σκέψη 22 αποσαφηνίζει σε μεγαλύτερο βαθμό ότι οι διαφοροποιήσεις και οι κρατήσεις μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να επηρεάσουν αρνητικά την επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών και ότι, ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αποφεύγεται η ευρεία χρήση τους. Κατέστη επίσης σαφέστερο ότι οι Συνθήκες αφήνουν την αρμοδιότητα καθορισμού των κατώτατων μισθών —και, ως εκ τούτου, επιπλέον την αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων σχετικά με διαφοροποιήσεις και κρατήσεις— στα κράτη μέλη, τα οποία πρέπει να τηρούν τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας ως γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

6) Δημόσιες συμβάσεις (άρθρο 9, αιτιολογική σκέψη 24)

Σύμφωνα με την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υπενθυμίσει, σε διάταξη δηλωτικού χαρακτήρα, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις προκειμένου να υποστηριχθεί και να ενισχυθεί η εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών, οι Προεδρίες ευθυγράμμισαν περαιτέρω το άρθρο και την αιτιολογική σκέψη με τη διατύπωση των εν λόγω οδηγιών.

7) Παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων (άρθρο 10, αιτιολογική σκέψη 25)

Οι διατάξεις του άρθρου 10 σχετικά με την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων προκαλούν μεγάλη ανησυχία σε πολλά κράτη μέλη, τα οποία φοβούνται πρόσθετη γραφειοκρατία χωρίς σαφή προστιθέμενη αξία. Ιδιαίτερη ανησυχία προκάλεσε η υποχρέωση παροχής δεδομένων με ανάλυση, και ιδίως με ανάλυση ανά αναπηρία, δεδομένου ότι τα εν λόγω δεδομένα σπανίως συλλέγονται —για λόγους προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Μετά από εντατικές συζητήσεις που πραγματοποίησαν η Προεδρία και οι αντιπροσωπίες με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το κείμενο στο άρθρο 10 τροποποιήθηκε ως εξής, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ανησυχίες των κρατών μελών:

- Δεδομένου ότι οι κατώτατοι μισθοί συνήθως δεν μεταβάλλονται δραστικά από το ένα έτος στο άλλο, η υποχρέωση υποβολής ετήσιων εκθέσεων θεωρήθηκε περιττή επιβάρυνση από πολλά κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, μετετράπη σε υποχρέωση υποβολής εκθέσεων ανά διετία.
- Στην αιτιολογική σκέψη διευκρινίστηκε ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να επιλέξουν ποιες πηγές δεδομένων χρησιμοποιούν, και ιδίως ότι μπορούν να χρησιμοποιούν εθνικά δεδομένα, δειγματοληπτικές έρευνες και εκτιμήσεις ελλείψει καλύτερων πηγών δεδομένων.
- Η υποχρέωση παροχής δεδομένων με ανάλυση συνοδεύεται πλέον από τη διασφάλιση ότι τα εν λόγω δεδομένα πρέπει να παρέχονται μόνον εφόσον είναι διαθέσιμα στο κράτος μέλος.
- Η περιγραφή των δεδομένων που πρέπει να παρέχουν τα κράτη μέλη αναδιαρθρώθηκε για λόγους συντακτικής φύσεως. Προκειμένου να απλουστευθούν οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων και να ληφθούν υπόψη τα δεδομένα που είναι εύκολα διαθέσιμα, έγιναν οι ακόλουθες προσαρμογές:
 - Τα κράτη μέλη πρέπει απλώς να παρέχουν περιγραφή των κρατήσεων και των διαφοροποιήσεων από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς·
 - όσον αφορά την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται μόνο από συλλογικές συμβάσεις:
 - η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους κατώτατους μισθούς στις συλλογικές συμβάσεις αφορά μόνο τα χαμηλότερα επίπεδα απολαβών που καθορίζονται από συλλογικές συμβάσεις που καλύπτουν τους χαμηλόμισθους ή εκτίμηση αυτών και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτές,
 - η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους μισθούς των εργαζομένων που δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις μπορεί να αφορά τους μισθούς που καταβάλλονται.
- Η πρόταση της Επιτροπής περιείχε διάταξη η οποία θα εξουσιοδοτούσε ρητά την Επιτροπή να ζητεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν περαιτέρω δεδομένα κατά περίπτωση. Η διάταξη αυτή δεν έτυχε υποστήριξης. Δεδομένου ότι η Επιτροπή μπορεί πάντα να ζητεί δεδομένα βάσει της γενικής αρχής της καλής συνεργασίας, η διάταξη αυτή διαγράφηκε.

- Η πρόταση της Επιτροπής προέβλεπε στο άρθρο 10 παράγραφος 5 ότι η Επιτροπή Απασχόλησης πρέπει να προβαίνει ετησίως σε εξέταση της προώθησης των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών και της επάρκειας των κατώτατων μισθών στα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι τα καθήκοντα της Επιτροπής Απασχόλησης απορρέουν άμεσα από το άρθρο 150 της ΣΛΕΕ και δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη εξουσιοδοτεί το Συμβούλιο να εκδίδει απόφαση για τη συγκρότηση της εν λόγω επιτροπής, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να προσδιορίζει περαιτέρω τα καθήκοντα αυτά. Ως εκ τούτου, η αναφορά στην εξέταση από την Επιτροπή Απασχόλησης μεταφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη, υπενθυμίζοντας ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη, το Συμβούλιο και η Επιτροπή μπορούν να ζητήσουν τέτοια εξέταση. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Επιτροπή Απασχόλησης ασχολείται μόνο με τις πολιτικές απασχόλησης (τίτλος ΙΧ, άρθρα 143-150 της ΣΛΕΕ), ενώ η επιτροπή κοινωνικής προστασίας ασχολείται με την κοινωνική πολιτική (τίτλος Χ, άρθρα 151-160 της ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών εργασίας – άρθρο 153 παράγραφος 2 στοιχείο β)), η τελευταία προστέθηκε στην αιτιολογική σκέψη.

8) Πληροφορίες προς τους εργαζόμενους (άρθρο 10α (νέο), αιτιολογική σκέψη 25α (νέα))

Η πρόταση της Επιτροπής περιείχε, στο άρθρο 8 παράγραφος 3 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3, διατάξεις για την ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού που δικαιούνται. Για λόγους απλοποίησης του κειμένου, οι δύο αυτές διατάξεις συγχωνεύθηκαν στο νέο άρθρο 10α.

9) Δικαίωμα σε επανόρθωση και κυρώσεις (άρθρα 11 και 12, αιτιολογικές σκέψεις 26 και 26α)

Κατόπιν αιτήματος των αντιπροσωπιών, διευκρινίστηκε ότι το δικαίωμα σε επανόρθωση και η υποχρέωση επιβολής κυρώσεων αφορούν μόνο τα δικαιώματα που σχετίζονται με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, τα οποία έχουν ήδη θεσπιστεί βάσει του εθνικού δικαίου. Όσον αφορά τις κυρώσεις που πρέπει να θεσπίσουν τα κράτη μέλη για την προσβολή των δικαιωμάτων που σχετίζονται με τον κατώτατο μισθό, έχει διευκρινιστεί ότι οι συμβατικές κυρώσεις σε κανόνες σχετικά με την εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων επαρκούν για τη συμμόρφωση με το άρθρο 12.

Κατά τη συνεδρίαση της ΕΜΑ στις 24 Νοεμβρίου 2021, ευρεία πλειοψηφία των αντιπροσωπιών υποστήριξε το έργο που επιτέλεσε η Προεδρία και συμφώνησε με την Προεδρία ότι το κείμενο που υπέβαλε αντικατοπτρίζει το σημείο σύγκλισης των απόψεων στους κόλπους του Συμβουλίου. Πολλές αντιπροσωπίες επέμειναν ότι δεν θα πρέπει να γίνει καμία περαιτέρω αλλαγή στο κείμενο, δεδομένου ότι αποτυπώνει μια λεπτή ισορροπία χωρίς περαιτέρω περιθώριο προσαρμογής. Οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν ότι το κείμενο είναι αρκετά ώριμο ώστε να διαβιβαστεί στο Συμβούλιο EPSCO προς συζήτηση και συμφωνία· μόνο η ΔΑ δήλωσε ότι θα καταψηφίσει.

Εναπομένουσες επιφυλάξεις

Γενικές επιφυλάξεις εξέτασης: ΑΥ, ΓΕ, ΕΣ, ΦΙ, ΟΥ, ΠΛ, ΡΜ, ΣΔ

Επιφυλάξεις κοινοβουλευτικής εξέτασης: ΚΧ

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Συμβούλιο (Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές) καλείται να εκφράσει τη συμφωνία του επί του κειμένου (γενική προσέγγιση) ως έχει στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης και να αναθέσει στην Προεδρία να αρχίσει διαπραγματεύσεις επί του φακέλου με τους εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για ένα πλαίσιο για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 153 παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁶,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁷,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- 1) Σύμφωνα με το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση έχει ως σκοπούς, μεταξύ άλλων, να προάγει την ευημερία των λαών της και να εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την κοινωνική οικονομία της αγοράς με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας.

⁶ EE C της , σ. .

⁷ EE C της , σ. .

- 2) Το άρθρο 31 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸ κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε εργαζομένου σε συνθήκες εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπειά του.
- 3) Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης ορίζει ότι όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιες συνθήκες εργασίας. Αναγνωρίζει ιδίως το δικαίωμα όλων των εργαζομένων σε δίκαιη αμοιβή που να διασφαλίζει στους ίδιους και στις οικογένειές τους αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, το δικαίωμα όλων των εργαζομένων και των εργοδοτών στην ελευθερία του συνέρχεσθαι σε εθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς για την προστασία των οικονομικών και κοινωνικών τους συμφερόντων και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγμάτευσης.
- 4) Το κεφάλαιο II του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, που διακηρύχθηκε στο Γκέτεμποργκ στις 17 Νοεμβρίου 2017, καθορίζει ένα σύνολο αρχών με στόχο να χρησιμεύσουν ως οδηγός για τη διασφάλιση δίκαιων όρων εργασίας. Η αρχή υπ' αριθ. 6 του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων επιβεβαιώνει ότι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιους μισθούς που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Επιπλέον, ορίζει ότι διασφαλίζονται επαρκείς ελάχιστοι μισθοί, κατά τρόπο που επιτρέπει την εκπλήρωση των αναγκών του εργαζομένου και της οικογένειάς του με βάση τις εθνικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, ενώ παράλληλα διασφαλίζονται η πρόσβαση στην απασχόληση και η παροχή κινήτρων για την αναζήτηση εργασίας. Περαιτέρω, υπενθυμίζει ότι αποτρέπεται η φτώχεια των εργαζομένων και ότι ο καθορισμός όλων των μισθών γίνεται με διαφανή και προβλέψιμο τρόπο σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές και με σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

⁸ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012/C 326/02 (ΕΕΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

- 5) Η κατευθυντήρια γραμμή 5 της απόφασης (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών⁹ καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό των μισθών, ώστε να καθορίζονται δίκαιοι μισθοί που επιτρέπουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και να καθίσταται δυνατή η επαρκής ανταπόκριση των μισθών στις αλλαγές της παραγωγικότητας, με σκοπό την ανοδική σύγκλιση. Η εν λόγω κατευθυντήρια γραμμή καλεί επίσης τα κράτη μέλη να προωθήσουν τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών. Επιπλέον, καλεί τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους να εξασφαλίζουν ότι όλοι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν επαρκείς και δίκαιους μισθούς, επωφελούμενοι από συλλογικές συμβάσεις ή από επαρκείς νόμιμους κατώτατους μισθούς, και λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη φτώχεια των εργαζομένων. Η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021¹⁰ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν μέτρα για τη διασφάλιση δίκαιων συνθηκών εργασίας. Περαιτέρω, η ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2020¹¹ υπενθύμισε ότι, στο πλαίσιο των διευρυνόμενων κοινωνικών χασμάτων, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι κάθε εργαζόμενος αμείβεται δίκαια. Επιπλέον, έχει εκδοθεί σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων για ορισμένα κράτη μέλη στον τομέα των κατώτατων μισθών.
- 6) Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, μεταξύ άλλων μέσω επαρκών κατώτατων μισθών, ωφελεί τόσο τους εργαζομένους όσο και τις επιχειρήσεις της Ένωσης και αποτελεί προαπαιτούμενο για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η αντιμετώπιση των μεγάλων διαφορών όσον αφορά την κάλυψη και την επάρκεια της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού συμβάλλει στην ενίσχυση της δικαιοσύνης στην αγορά εργασίας της ΕΕ και στην προαγωγή της οικονομικής και κοινωνικής προόδου και της σύγκλισης προς τα πάνω. Ο ανταγωνισμός στην ενιαία αγορά θα πρέπει να βασίζεται σε υψηλά κοινωνικά πρότυπα, στην καινοτομία και στη βελτίωση της παραγωγικότητας, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού.

⁹ Απόφαση (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 344 της 19.10.2020, σ. 22).

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2020) 575 final.

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2019) 650 final.

- 7) Όταν καθορίζονται σε επαρκή επίπεδα, οι κατώτατοι μισθοί προστατεύουν το εισόδημα των εργαζομένων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, συμβάλλουν στη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης και περιορίζουν τη μείωση του εισοδήματος σε δυσμενείς περιόδους. Οι κατώτατοι μισθοί συμβάλλουν στη στήριξη της εγχώριας ζήτησης, ενισχύουν τα κίνητρα για εργασία και μειώνουν τις μισθολογικές ανισότητες και τη φτώχεια των εργαζομένων.
- 8) Οι γυναίκες, οι νέοι, οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης και τα άτομα με αναπηρία είναι πιθανότερο να αμείβονται με τον κατώτατο ή με χαμηλό μισθό απ' ό,τι άλλες ομάδες. Σε περιόδους οικονομικής κάμψης, όπως αυτή που επέφερε η κρίση της νόσου Covid-19, ο ρόλος των κατώτατων μισθών στην προστασία των χαμηλόμισθων εργαζομένων καθίσταται ακόμη σημαντικότερος, είναι δε κρίσιμος για τη στήριξη μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάκαμψης. Επιπλέον, η αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τους κατώτατους μισθούς προάγει την ισότητα των φύλων, γεφυρώνοντας το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων και απαλλάσσοντας γυναίκες από τη φτώχεια.
- 9) Η πανδημία Covid-19 έχει σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα των υπηρεσιών και στις μικρές επιχειρήσεις, που έχουν και οι δύο υψηλό μερίδιο εργαζομένων που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό. Επιπλέον, οι κατώτατοι μισθοί είναι επίσης σημαντικοί ενόψει των διαρθρωτικών τάσεων που αναδιαμορφώνουν τις αγορές εργασίας, οι οποίες χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από υψηλά ποσοστά άτυπης και επισφαλούς εργασίας. Οι τάσεις αυτές οδηγούν σε αυξημένη πόλωση των θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού των χαμηλόμισθων και χαμηλής ειδίκευσης θέσεων εργασίας στα περισσότερα κράτη μέλη, καθώς και την αύξηση της μισθολογικής ανισότητας σε ορισμένα από αυτά.
- 10) Αν και προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού υπάρχει σε όλα τα κράτη μέλη, σε ορισμένα από αυτά η εν λόγω προστασία απορρέει από νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις και από συλλογικές συμβάσεις, ενώ σε άλλα παρέχεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων.
- 11) Η προστασία του κατώτατου μισθού που προβλέπεται από συλλογικές συμβάσεις σε χαμηλόμισθα επαγγέλματα είναι επαρκής στις περισσότερες περιπτώσεις: οι νόμιμοι κατώτατοι μισθοί είναι χαμηλοί σε σύγκριση με άλλους μισθούς στην οικονομία σε αρκετά κράτη μέλη. Το 2018, σε εννιά κράτη μέλη, ο νόμιμος κατώτατος μισθός δεν εξασφάλιζε σε εργαζόμενο που ζούσε μόνος και αμειβόταν με τον κατώτατο μισθό εισόδημα επαρκές για να ξεπεράσει το όριο του κινδύνου φτώχειας. Επιπλέον, η χρήση κατώτατων μισθών μειωμένου ύψους (διαφοροποιήσεις) και κρατήσεων από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς επηρεάζει αρνητικά την επάρκειά τους.

- 12) Δεν προστατεύονται αποτελεσματικά όλοι οι εργαζόμενοι στην Ένωση με τους κατώτατους μισθούς όπως σε ορισμένα κράτη μέλη, ορισμένοι εργαζόμενοι, παρόλο που καλύπτονται, λαμβάνουν στην πράξη αμοιβή χαμηλότερη από τον νόμιμο κατώτατο μισθό λόγω μη τήρησης των υφιστάμενων κανόνων. Ιδίως, η εν λόγω μη συμμόρφωση έχει διαπιστωθεί ότι πλήττει κυρίως τις γυναίκες, τους νέους εργαζομένους, τα άτομα με αναπηρία και τους εργαζομένους στη γεωργία. Στα κράτη μέλη όπου η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού παρέχεται μόνο μέσω συλλογικών συμβάσεων, το ποσοστό των εργαζομένων που δεν καλύπτονται εκτιμάται ότι κυμαίνεται από το 2 % έως το 55 % του συνόλου των εργαζομένων.
- 13) Αν και οι ισχυρές συλλογικές διαπραγματεύσεις συμβάλλουν στη διασφάλιση προστασίας με τη μορφή επαρκούς κατώτατου μισθού, οι παραδοσιακές δομές συλλογικών διαπραγματεύσεων διαβρώνονται τις τελευταίες δεκαετίες, εν μέρει λόγω διαρθρωτικών μετατοπίσεων στην οικονομία προς λιγότερο συνδικαλιστικά οργανωμένους κλάδους και λόγω της μείωσης του αριθμού των μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων που σχετίζεται με την αύξηση των άτυπων και των νέων μορφών εργασίας.
- 14) Η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με πιθανές δράσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα ζητήματα της προστασίας με τη μορφή επαρκών κατώτατων μισθών στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 154 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν υπήρξε συμφωνία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με τα εν λόγω ζητήματα. Είναι, ωστόσο, σημαντικό να αναληφθεί δράση σε ενωσιακό επίπεδο για να προαχθεί η προστασία των εργαζομένων στην Ένωση από επαρκείς κατώτατους μισθούς, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους.
- 15) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει πλαίσιο σε επίπεδο Ένωσης για την προώθηση επαρκούς επιπέδου κατώτατων μισθών, συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών, ιδίως προς όφελος των χαμηλόμισθων, και αποτελεσματικής πρόσβασης των εργαζομένων στην προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού στον βαθμό που υπάρχουν κατώτατοι μισθοί υπό μορφή κατώτατων μισθών ή με τη μορφή μισθών που καθορίζονται βάσει συλλογικών συμβάσεων.

- 16) Με πλήρη σεβασμό των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών που διατηρούνται από το άρθρο 153 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί ούτε στην εναρμόνιση του επιπέδου των κατώτατων μισθών σε ολόκληρη την Ένωση ούτε στη θέσπιση ενιαίου μηχανισμού για τον καθορισμό των κατώτατων μισθών. Δεν θίγει την ελευθερία των κρατών μελών να καθορίζουν νόμιμους κατώτατους μισθούς ή να προωθούν την πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις, σύμφωνα με τους νόμους, τις πρακτικές και τις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας και με πλήρη σεβασμό των εθνικών αρμοδιοτήτων και της συμβατικής ελευθερίας των κοινωνικών εταίρων. Η παρούσα οδηγία προβλέπει υποχρεώσεις διαδικαστικού χαρακτήρα, δεν επιβάλλει υποχρέωση στα κράτη μέλη στα οποία η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού διασφαλίζεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων να θεσπίσουν νόμιμο κατώτατο μισθό ή να καθιστούν τις συλλογικές συμβάσεις καθολικά εφαρμοστέες. Επίσης, η παρούσα οδηγία δεν καθορίζει το επίπεδο της αμοιβής, στοιχείο το οποίο υπάγεται στο πεδίο της συμβατικής ελευθερίας των κοινωνικών εταίρων σε εθνικό επίπεδο και στη σχετική αρμοδιότητα των κρατών μελών.
- 17) Τηρουμένου του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι) η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται έναντι των εργαζομένων που εργάζονται με σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχει διατυπώσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον καθορισμό της ιδιότητας του εργαζομένου. Υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τα εν λόγω κριτήρια, το οικιακό προσωπικό, οι κατά παραγγελία εργαζόμενοι, οι εργαζόμενοι διαλείπουσας απασχόλησης, οι εργαζόμενοι βάσει δελτίου, οι ψευδοαυτοαπασχολούμενοι, οι εργαζόμενοι σε πλατφόρμες, οι ασκούμενοι και οι μαθητευόμενοι θα μπορούσαν να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

- 17α-νέα) Οι πραγματικά αυτοαπασχολούμενοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, διότι δεν πληρούν τα εν λόγω κριτήρια. Η κατάχρηση του καθεστώτος του αυτοαπασχολουμένου, όπως αυτό ορίζεται στο εθνικό δίκαιο, είτε σε εθνικό είτε σε διασυνοριακό επίπεδο, αποτελεί μορφή ψευδώς δηλωμένης εργασίας, που συνδέεται συχνά με την αδήλωτη εργασία. Ψευδοαυτοαπασχόληση υπάρχει όταν ένα πρόσωπο δηλώνεται ως αυτοαπασχολούμενο ενώ πληροί τις προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό της οικείας σχέσης ως σχέσης εξαρτημένης εργασίας, προκειμένου να αποφευχθούν ορισμένες νομικές ή φορολογικές υποχρεώσεις. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η διαπίστωση της ύπαρξης σχέσης εργασίας θα πρέπει να βασίζεται στα πραγματικά περιστατικά που συνδέονται με την πραγματική εκτέλεση της εργασίας και όχι στην περιγραφή της σχέσης από τα μέρη.
- 17β-νέα) Η παρούσα οδηγία λαμβάνει υπόψη ότι η Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας του 2006, όπως έχει τροποποιηθεί, θεσπίζει μηχανισμό καθορισμού κατώτατου μισθού για τους ναυτικούς. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που προκύπτουν από τον εν λόγω μηχανισμό καθορισμού κατώτατου μισθού και τίθενται σε εφαρμογή από κράτος μέλος θα πρέπει να θεωρούνται συλλογικές συμβάσεις.
- 18) Οι εύρυθμα λειτουργούσες συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών αποτελούν σημαντικό μέσο για τη διασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων από επαρκείς κατώτατους μισθούς. Στα κράτη μέλη με νόμιμους κατώτατους μισθούς, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις στηρίζουν τις γενικές μισθολογικές εξελίξεις και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στη βελτίωση της επάρκειας των κατώτατων μισθών. Στα κράτη μέλη όπου η προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού παρέχεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων, το επίπεδο των κατώτατων μισθών καθώς και το ποσοστό των προστατευόμενων εργαζομένων καθορίζονται απευθείας από τη λειτουργία του συστήματος συλλογικών διαπραγματεύσεων και το ποσοστό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις. Οι ισχυρές και εύρυθμα λειτουργούσες συλλογικές διαπραγματεύσεις, σε συνδυασμό με ένα υψηλό ποσοστό κάλυψης από κλαδικές ή διακλαδικές συλλογικές συμβάσεις, ενισχύουν την επάρκεια των κατώτατων μισθών και την κάλυψη από κατώτατους μισθούς.

- 19) Σε ένα πλαίσιο φθίνουσας κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις, είναι ουσιαστικής σημασίας τα κράτη μέλη να προωθούν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και, ως εκ τούτου, να ενισχυθεί ο καθορισμός των μισθών που προβλέπουν οι συλλογικές συμβάσεις για τη βελτίωση της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού των εργαζομένων. Τα κράτη μέλη με υψηλό ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις τείνουν να έχουν χαμηλό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων και υψηλούς κατώτατους μισθούς. Τα κράτη μέλη με μικρό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων έχουν ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 70 %. Ομοίως, η πλειονότητα των κρατών μελών με υψηλά επίπεδα κατώτατων μισθών σε σχέση με τον διάμεσο μισθό έχει κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις άνω του 70 %. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη με ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις κάτω του 70 % θα πρέπει να θεσπίσουν μέτρα με σκοπό την ενίσχυση των εν λόγω συλλογικών διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, προκειμένου να γίνει σεβαστή η αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, η οποία περιλαμβάνει το δικαίωμά τους σε συλλογικές διαπραγματεύσεις και αποκλείει οποιαδήποτε υποχρέωση σύναψης συλλογικών συμβάσεων, το κατώτατο όριο του 70 % της κάλυψης των συλλογικών διαπραγματεύσεων δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως στόχος, αλλά να χρησιμοποιείται μόνο ως δείκτης που ενεργοποιεί τις υποχρεώσεις θέσπισης πλαισίου διευκολυντικών διαδικασιών και θεσμικών ρυθμίσεων για την πλήρωση των αναγκαίων πρόσφορων όρων για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, καθώς και κατάρτισης σχεδίου δράσης. Το εν λόγω σχέδιο θα μπορούσε να λάβει οποιαδήποτε μορφή και να έχει εγκριθεί πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματική προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και έχει θεσπιστεί σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.
- 20) Απαιτούνται καλά σχεδιασμένοι κανόνες, διαδικασίες και πρακτικές για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, ώστε να επιτυγχάνονται επαρκείς κατώτατοι μισθοί, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζονται οι θέσεις εργασίας και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται σειρά συστατικών στοιχείων για τη διατήρηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών, συμπεριλαμβανομένων κριτηρίων για την καθοδήγηση των κρατών μελών όσον αφορά τον καθορισμό και την επικαιροποίηση των κατώτατων μισθών και δεικτών για την αξιολόγηση της επάρκειάς τους, τακτικών και έγκαιρων επικαιροποιήσεων, της ύπαρξης συμβουλευτικών οργάνων και της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων. Η έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, καθώς και στη θέσπιση ή την τροποποίηση τύπων αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, όπου υπάρχουν, αποτελεί άλλο ένα στοιχείο χρηστής διακυβέρνησης, το οποίο καθιστά δυνατή διαδικασία λήψης αποφάσεων τεκμηριωμένη και χωρίς αποκλεισμούς.

- 20α-νέα) Τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν αυτόματο μηχανισμό τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, συμπεριλαμβανομένων ημιαυτόματων μηχανισμών με εγγυημένη ελάχιστη υποχρεωτική αύξηση του κατώτατου μισθού, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, εάν ένας τέτοιος μηχανισμός αποτελεί μέρος του πλαισίου τους, το πλαίσιο απαιτεί επίσης έγκαιρες επικαιροποιήσεις του νόμιμου κατώτατου μισθού σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να συνεχιστεί η προώθηση της επάρκειάς τους. Αυτές οι τακτικές επικαιροποιήσεις θα πρέπει να συνίστανται σε αξιολόγηση του κατώτατου μισθού που θα λαμβάνει υπόψη τα κατευθυντήρια κριτήρια και θα ακολουθείται, εφόσον απαιτείται, από τροποποίηση του ποσού. Η συχνότητα της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής αφενός και οι επικαιροποιήσεις των νόμιμων κατώτατων μισθών αφετέρου ενδέχεται να διαφέρουν.
- 21) Οι κατώτατοι μισθοί θεωρούνται επαρκείς αν είναι δίκαιοι σε σχέση με την κατανομή των μισθών στη χώρα και αν διασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Η επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών κρίνεται και αξιολογείται από έκαστο κράτος μέλος λαμβανομένων υπόψη των εθνικών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών του, συμπεριλαμβανομένων της αύξησης της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας, καθώς και των περιφερειακών και κλαδικών εξελίξεων, συνυπολογίζοντας την αγοραστική δύναμη, τα επίπεδα παραγωγικότητας και την εξέλιξή της, καθώς και τα επίπεδα των μισθών, την κατανομή και την αύξησή τους. Η χρήση δεικτών και συναφών τιμών αναφοράς μπορεί να βοηθήσει κάθε κράτος μέλος καθοδηγώντας την αξιολόγησή του όσον αφορά την επάρκεια του κατώτατου μισθού. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να επιλέγονται από τα κράτη μέλη μεταξύ δεικτών που χρησιμοποιούνται ευρέως σε διεθνές επίπεδο και, κατά περίπτωση, δεικτών που χρησιμοποιούνται ευρέως σε εθνικό επίπεδο. Μπορεί να περιλαμβάνουν τιμές αναφοράς που χρησιμοποιούνται ευρέως σε διεθνές επίπεδο, όπως ο λόγος του ακαθάριστου κατώτατου μισθού προς το 60 % του ακαθάριστου διάμεσου μισθού, ο λόγος του ακαθάριστου κατώτατου μισθού προς το 50 % του ακαθάριστου μέσου μισθού και ο λόγος του καθαρού κατώτατου μισθού προς το 50 % ή το 60 % του καθαρού μέσου μισθού, και τιμές αναφοράς που συνδέονται με δείκτες που χρησιμοποιούνται ευρέως σε εθνικό επίπεδο, όπως η σύγκριση του καθαρού κατώτατου μισθού με το όριο της φτώχειας και η αγοραστική δύναμη των ελάχιστων μισθών.

- 22) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε περίπτωση που καθορίζουν διαφορετικά επίπεδα νόμιμου κατώτατου μισθού (διαφοροποιήσεις) ή επιτρέπουν μειώσεις των αποδοχών που καταβάλλονται κάτω από το επίπεδο του νόμιμου κατώτατου μισθού (κρατήσεις). Με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών να καθορίζουν τον κατώτατο μισθό και τις πιθανές διαφοροποιήσεις και κρατήσεις, προκειμένου να προωθηθεί η επάρκεια των κατώτατων μισθών, είναι σημαντικό να αποφευχθεί η ευρεία χρήση των διαφοροποιήσεων και των κρατήσεων και να διασφαλιστεί ότι αυτές τηρούν τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας. Ορισμένες κρατήσεις από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς μπορεί να είναι κατάλληλες, δεδομένου ότι εξυπηρετούν θεμιτό σκοπό, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων καταβολής ποσών που υπερεκτιμήθηκαν ή κρατήσεων που διατάχθηκαν από δικαστική ή διοικητική αρχή. Άλλες, όπως οι κρατήσεις που σχετίζονται με τον εξοπλισμό που απαιτείται για την εκτέλεση της εργασίας ή οι κρατήσεις για παροχές σε είδος, όπως η στέγαση, μπορεί να επηρεάζουν αρνητικά την επάρκεια των κατώτατων μισθών.
- 23) Ένα αποτελεσματικό σύστημα επιβολής των κανόνων, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει ελέγχους και επιτόπιες επιθεωρήσεις, είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της λειτουργίας των εθνικών πλαισίων για τους νόμιμους κατώτατους μισθούς. Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των αρχών επιβολής, απαιτείται επίσης στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων, όπως αυτές που σχετίζονται με την υπεργολαβία, την ψευδοαυτοαπασχόληση ή τις μη καταγεγραμμένες υπερωρίες.

- 24) Η αποτελεσματική εφαρμογή της προστασίας με τη μορφή κατώτατου μισθού που διασφαλίζεται με νομικές διατάξεις ή παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις είναι ουσιαστικής σημασίας κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης. Πράγματι, κατά την εκτέλεση των εν λόγω συμβάσεων ή στην αλυσίδα υπεργολαβίας που ακολουθεί, ενδέχεται να υπάρξουν φαινόμενα μη τήρησης των συλλογικών συμβάσεων που παρέχουν προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού σε ορισμένο κλάδο, με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να αμείβονται με αμοιβές χαμηλότερες από τους μισθούς που έχουν συμφωνηθεί στις οικείες κλαδικές συλλογικές συμβάσεις. Για να αποτρέπονται τέτοιες καταστάσεις, είναι σημαντικό οι αναθέτουσες αρχές δημοσίων συμβάσεων να διασφαλίζουν, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 και το άρθρο 71 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων¹², το άρθρο 36 παράγραφος 2 και το άρθρο 88 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³ σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και το άρθρο 30 παράγραφος 3 και το άρθρο 42 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁴ σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης ότι οι οικονομικοί φορείς εφαρμόζουν ως προς τους εργαζομένους τους μισθούς που καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις για τον σχετικό κλάδο και γεωγραφική περιοχή, προκειμένου να συμμορφώνονται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις τους στον τομέα του εργατικού δικαίου χωρίς ωστόσο η παρούσα οδηγία να δημιουργεί τυχόν πρόσθετες υποχρεώσεις αναφορικά με τις ως άνω οδηγίες.

¹² Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65).

¹³ Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

¹⁴ Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1).

- 25) Η αξιόπιστη παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων είναι καίριας σημασίας για τη χαρτογράφηση των εξελίξεων όσον αφορά τους κατώτατους μισθούς. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν τον τρόπο συλλογής των δεδομένων. Ειδικότερα, μπορεί να βασίζονται σε επαρκώς αντιπροσωπευτικές δειγματοληπτικές έρευνες, εθνικές βάσεις δεδομένων, εναρμονισμένα δεδομένα της ΕΕ από την Eurostat και άλλες δημόσια προσβάσιμες πηγές, όπως ο ΟΟΣΑ. Όταν τα συναφή δεδομένα δεν είναι άμεσα διαθέσιμα, μπορούν να χρησιμοποιούν εκτιμήσεις. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει ανά διετία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ανάλυση σχετικά με την εκ μέρους της αξιολόγηση των εξελίξεων όσον αφορά την επάρκεια των κατώτατων μισθών και την κάλυψη από κατώτατους μισθούς, βάσει δεδομένων και πληροφοριών που θα παρέχουν τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η πρόοδος θα πρέπει να παρακολουθείται στο πλαίσιο της διαδικασίας συντονισμού της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης σε επίπεδο Ένωσης. Το Συμβούλιο ή η Επιτροπή μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή Απασχόλησης και την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 150 και 160 της ΣΛΕΕ αντίστοιχα, να εξετάσουν στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών και την επάρκεια των κατώτατων μισθών στα κράτη μέλη με βάση την έκθεση που εκπονεί η Επιτροπή και άλλα μέσα πολυμερούς εποπτείας, όπως η συγκριτική αξιολόγηση.
- 25α.-νέα) Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τους ισχύοντες κατώτατους μισθούς, ώστε να διασφαλίζεται επαρκής βαθμός διαφάνειας και προβλεψιμότητας όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας τους.
- 26) Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να ασκούν το δικαίωμα άμυνάς τους όταν προσβάλλονται τα δικαιώματά τους που απορρέουν από προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού τα οποία έχουν ήδη θεσπιστεί βάσει του εθνικού δικαίου. Τα κράτη μέλη, προκειμένου οι εργαζόμενοι να μην στερούνται τα δικαιώματά τους, σε περίπτωση που αυτά υφίστανται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, και χωρίς να θίγονται ειδικές μορφές επανόρθωσης και επίλυσης διαφορών που προβλέπονται σε συλλογικές συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων συλλογικής επίλυσης διαφορών, θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικό και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και δικαίωμα σε επανόρθωση, καθώς και αποτελεσματική προστασία από κάθε μορφή βλάβης σε περίπτωση που αποφασίσουν να ασκήσουν το δικαίωμα άμυνάς τους.

- 26α.-νέα) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κανόνες για τις κυρώσεις σε περίπτωση προσβολής των εθνικών διατάξεων που προβλέπουν κατώτατους μισθούς που απορρέουν από την εθνική νομοθεσία ή τις συλλογικές συμβάσεις. Οι εν λόγω κανόνες ενδέχεται να περιλαμβάνουν ή να περιορίζονται σε παραπομπή σε αποζημίωση και/ή συμβατικές κυρώσεις που προβλέπονται, κατά περίπτωση, σε κανόνες για την εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων.
- 27) Η Επιτροπή θα πρέπει να διεξαγάγει αξιολόγηση που θα παρέχει τη βάση για εξέταση της αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα της εν λόγω εξέτασης.
- 28) Οι μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα που θεσπίστηκαν από τα κράτη μέλη για την προώθηση της προστασίας των εργαζομένων από επαρκείς κατώτατους μισθούς, αν και ήταν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, δεν υπήρξαν πάντα ολοκληρωμένα και συστηματικά. Επιπλέον, εάν αναληφθεί δράση σε επίπεδο ΕΕ, μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στην Ένωση και μπορεί να μετριάσει πιθανές ανησυχίες σχετικά με δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις που προκύπτουν από μεμονωμένα μέτρα των κρατών μελών για να βελτιωθεί η επάρκεια των κατώτατων μισθών και η κάλυψη από κατώτατους μισθούς. Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων τους, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων.
- 29) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές, για διαδικαστικό πλαίσιο, αφήνοντας έτσι άθικτο το προνόμιο των κρατών μελών να θεσπίζουν και να διατηρούν πιο ευνοϊκές διατάξεις. Τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί με βάση το υφιστάμενο εθνικό νομικό πλαίσιο θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν, εκτός αν εισάγονται ευνοϊκότερες διατάξεις με την παρούσα οδηγία. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μείωση υφιστάμενων δικαιωμάτων των εργαζομένων ούτε να αποτελέσει βάσιμο λόγο για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας που παρέχεται στους εργαζομένους στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

- 30) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφύγουν την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη καλούνται να εκτιμήσουν τον αντίκτυπο που θα έχουν στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις τα μέτρα μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο, ώστε να εξασφαλιστεί ότι δεν πλήττονται δυσανάλογα, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις πολύ μικρές επιχειρήσεις και στη διοικητική επιβάρυνση, και να δημοσιεύσουν τα αποτελέσματα των εν λόγω εκτιμήσεων. Αν διαπιστωθεί ότι οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις πλήττονται δυσανάλογα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη θέσπιση μέτρων για τη στήριξη των εν λόγω επιχειρήσεων κατά την προσαρμογή των μισθολογικών δομών τους στις νέες απαιτήσεις.
- 31) Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης¹⁵ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο¹⁶ βρίσκονται στη διάθεση των κρατών μελών για την ανάπτυξη ή τη βελτίωση των πλαισίων τους για τους κατώτατους μισθούς, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών τους που αφορούν την αξιολόγηση της επάρκειας, την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων, τη διεύρυνση της πρόσβασης, καθώς και την επιβολή των κανόνων και τη γενική ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση με την εφαρμογή των εν λόγω πλαισίων,

¹⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, της 28ης Μαΐου 2020, COM(2020) 409 final

¹⁶ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, COM/2018/382 final.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης στην Ένωση, ιδίως της επάρκειας των κατώτατων μισθών, η παρούσα οδηγία θεσπίζει πλαίσιο για:
 - α) την προώθηση επαρκών επιπέδων νόμιμων κατώτατων μισθών·
 - α-α – νέο) την προώθηση συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών·
 - β) τη βελτίωση της ουσιαστικής πρόσβασης των εργαζομένων σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού, όπου υφίσταται τέτοιος.
- 1α (νέο). Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών να καθορίζουν το επίπεδο του κατώτατου μισθού και του απόλυτου σεβασμού της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, καθώς και του δικαιώματός τους να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την επιλογή των κρατών μελών να θεσπίζουν νόμιμους κατώτατους μισθούς, να προωθούν την πρόσβαση σε προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται από συλλογικές συμβάσεις ή να συνδυάζουν τις δύο αυτές προσεγγίσεις.
3. Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα την υποχρέωση
 - α) στα κράτη μέλη στα οποία ο καθορισμός των μισθών διασφαλίζεται αποκλειστικά μέσω συλλογικών συμβάσεων να θεσπίσουν νόμιμο κατώτατο μισθό,
 - β) σε οποιοδήποτε κράτος μέλος να καταστήσει οποιοσδήποτε συλλογικές συμβάσεις καθολικά εφαρμοστέες.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται για τους εργαζομένους στην Ένωση που εργάζονται με σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας, όπως οι εν λόγω έννοιες ορίζονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «κατώτατος μισθός»: η κατώτατη αμοιβή που εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει στους εργαζομένους, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή τις συλλογικές συμβάσεις, για την εργασία που επιτελούν κατά τη διάρκεια δεδομένου χρονικού διαστήματος, υπολογιζόμενη κατά μονάδα χρόνου ή κατά μονάδα παραγωγής·
- 2) «νόμιμος κατώτατος μισθός»: κατώτατος μισθός που καθορίζεται με νόμο ή άλλες δεσμευτικές νομικές διατάξεις, με εξαίρεση τους κατώτατους μισθούς που καθορίζονται από συλλογική σύμβαση που κατέστη καθολικά εφαρμοστέα χωρίς τη διακριτική ευχέρεια της εκδίδουσας αρχής ως προς το περιεχόμενο των εφαρμοστέων διατάξεων·
- 3) «συλλογικές διαπραγματεύσεις»: όλες οι διαπραγματεύσεις που διεξάγονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές κάθε κράτους μέλους μεταξύ, αφενός, ενός εργοδότη, μίας ομάδας εργοδοτών ή μίας ή περισσότερων οργανώσεων εργοδοτών και, αφετέρου, μίας ή περισσότερων οργανώσεων εργαζομένων για τον καθορισμό των συνθηκών εργασίας και των όρων απασχόλησης· και/ή για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων· και/ή για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ εργοδοτών ή των οργανώσεών τους και οργάνωσης εργαζομένων ή οργανώσεων εργαζομένων, επιδιωκόμενο αποτέλεσμα των οποίων είναι μια συλλογική σύμβαση·
- 4) «συλλογική σύμβαση»: οποιαδήποτε έγγραφη συμφωνία σχετικά με τις συνθήκες εργασίας και τους όρους απασχόλησης που συνάπτονται από τα μέρη της παραγράφου 3, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών που καθίστανται καθολικά εφαρμοστέες.

Ρύθμιση που θεσπίζεται σύμφωνα με τη Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού η οποία εφαρμόζεται από κράτος μέλος, θεωρείται συλλογική σύμβαση στο εν λόγω κράτος μέλος.

- 5) «κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις»: το ποσοστό των εργαζομένων σε εθνικό επίπεδο για τους οποίους εφαρμόζεται συλλογική σύμβαση, υπολογιζόμενο ως ο λόγος:
- α) του αριθμού των εργαζομένων που καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών που δεν περιέχουν διατάξεις σχετικά με τους μισθούς, προς
 - β) τον αριθμό εργαζομένων των οποίων οι συνθήκες εργασίας μπορούν να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές.

Άρθρο 4

Προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών

1. Με στόχο την αύξηση της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις και, κατά συνέπεια, τη βελτίωση του καθορισμού των μισθών που προβλέπουν οι συλλογικές συμβάσεις, τα κράτη μέλη, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές:
 - α) προωθούν την οικοδόμηση και την ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων να συμμετέχουν σε συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των μισθών, μεταξύ άλλων σε κλαδικό ή διακλαδικό επίπεδο· και
 - β) ενθαρρύνουν τις εποικοδομητικές, ουσιαστικές και εμπεριστατωμένες διαπραγματεύσεις επί των μισθών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.
2. Επιπλέον, τα κράτη μέλη στα οποία η κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις είναι κάτω από το όριο του 70 % θεσπίζουν πλαίσιο με τους αναγκαίους πρόσφορους όρους για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, είτε με νόμο κατόπιν διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους είτε με συμφωνία με αυτούς, και, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, εκπονούν σχέδιο δράσης για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Το σχέδιο δράσης δημοσιοποιείται και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΝΟΜΙΜΟΙ ΚΑΤΩΤΑΤΟΙ ΜΙΣΘΟΙ

Άρθρο 5

Προώθηση της επάρκειας των νόμιμων κατώτατων μισθών

1. Τα κράτη μέλη με νόμιμους κατώτατους μισθούς θεσπίζουν το αναγκαίο πλαίσιο για τον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών. Οι εν λόγω καθορισμός και επικαιροποίηση διέπονται από κριτήρια που καθορίζονται για την προώθηση της επάρκειας, με στόχο την επίτευξη αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, κοινωνικής συνοχής και ανοδικής σύγκλισης. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τα εν λόγω κριτήρια σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές τους, είτε με σχετική εθνική νομοθεσία, είτε με αποφάσεις των αρμόδιων φορέων, είτε με τριμερείς συμφωνίες. Τα κριτήρια καθορίζονται κατά τρόπο σταθερό και σαφή.
2. Τα εθνικά κριτήρια της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία, των οποίων η καταλληλότητα και η σχετική βαρύτητα μπορούν να αποφασίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις επικρατούσες εθνικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες:
 - α) την αγοραστική δύναμη των νόμιμων κατώτατων μισθών, λαμβανομένων υπόψη του κόστους διαβίωσης και της επιρροής των φόρων και των κοινωνικών παροχών·
 - β) το γενικό επίπεδο των μισθών και την κατανομή τους·
 - γ) τον ρυθμό αύξησης των μισθών·
 - δ) τα επίπεδα και την εξέλιξη της παραγωγικότητας.

- 2α.(νέο) Εκτός από τις υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 1, 2 και 4, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν αυτόματο μηχανισμό τιμαριθμικής αναπροσαρμογής για την προσαρμογή των νόμιμων κατώτατων μισθών βάσει οποιωνδήποτε κατάλληλων κριτηρίων και σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή πρακτικές.
3. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν συνήθως χρησιμοποιούμενες ενδεικτικές τιμές αναφοράς για την καθοδήγηση της εκτίμησής τους ως προς την επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν την τακτική και έγκαιρη επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, προκειμένου να συνεχίσουν να προωθούν την επάρκειά τους.
5. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι υφίστανται συμβουλευτικά όργανα για να συμβουλεύουν τις αρμόδιες αρχές στα ζητήματα που σχετίζονται με τους νόμιμους κατώτατους μισθούς.

Άρθρο 6

Διαφοροποιήσεις και κρατήσεις

Όταν τα κράτη μέλη επιτρέπουν διαφορετικά επίπεδα νόμιμου κατώτατου μισθού για συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων ή κρατήσεις οι οποίες μειώνουν την καταβαλλόμενη αμοιβή σε επίπεδο χαμηλότερο εκείνου του νόμιμου κατώτατου μισθού, διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω διαφοροποιήσεις και κρατήσεις τηρούν τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της αναλογικότητας.

Άρθρο 7

Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καθίσταται δυνατή η έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον καθορισμό και την επικαιροποίηση των νόμιμων κατώτατων μισθών, μεταξύ άλλων μέσω συμμετοχής τους στα συμβουλευτικά όργανα του άρθρου 5 παράγραφος 5, και ιδίως όσον αφορά:

- α) την επιλογή και την εφαρμογή των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2 για τον καθορισμό των επιπέδων των νόμιμων κατώτατων μισθών·

- α-α)(νέο) τη θέσπιση τύπου αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής και της τροποποίησής του, εφόσον υπάρχει τέτοιος τύπος·
- β-β)(νέο) την επιλογή και την εφαρμογή των ενδεικτικών τιμών αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 3·
- β) την επικαιροποίηση των επιπέδων των νόμιμων κατώτατων μισθών που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 4·
- γ) τη θέσπιση των διαφοροποιήσεων στους νόμιμους κατώτατους μισθούς και των κρατήσεων από τους νόμιμους κατώτατους μισθούς που αναφέρονται στο άρθρο 6·
- δ) αποφάσεις σχετικά με τη συλλογή δεδομένων και την εκπόνηση μελετών για την ενημέρωση των αρχών που καθορίζουν τους νόμιμους κατώτατους μισθούς.

Άρθρο 8

Πραγματική πρόσβαση των εργαζομένων στους νόμιμους κατώτατους μισθούς

Τα κράτη μέλη, σε διαβούλευση ή σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, λαμβάνουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης των εργαζομένων σε προστασία με τη μορφή νόμιμου κατώτατου μισθού:

- α) διασφαλίζουν κατάλληλους ελέγχους και επιτόπιες επιθεωρήσεις που διενεργούν οι επιθεωρήσεις εργασίας ή τα όργανα που είναι αρμόδια για την επιβολή των νόμιμων κατώτατων μισθών· οι εν λόγω έλεγχοι και επιθεωρήσεις είναι αναλογικοί και δεν εισάγουν διακρίσεις· και
- β) καταρτίζουν κατευθυντήριες οδηγίες προς τις αρχές επιβολής των κανόνων με σκοπό την προδραστική στόχευση και τη δίωξη των μη συμμορφούμενων εργοδοτών·

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9

Δημόσιες συμβάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ, την οδηγία 2014/25/ΕΕ και την οδηγία 2014/23/ΕΕ, για να διασφαλίζουν ότι, κατά την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων ή συμβάσεων παραχώρησης, οι οικονομικοί φορείς, και οι υπεργολάβοι τους, συμμορφώνονται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις σχετικά με τους μισθούς στον τομέα του εργατικού δικαίου που καθορίζονται από το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου.

Άρθρο 10

Παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη παρακολουθούν την κάλυψη και την επάρκεια των κατώτατων μισθών.
2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση με τα ακόλουθα δεδομένα και πληροφορίες στην Επιτροπή ανά διετία, πριν από την 1η Οκτωβρίου του έτους υποβολής της έκθεσης:

α-0) νέο. το ποσοστό της κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις:

α) ως προς τους νόμιμους κατώτατους μισθούς:

- i) το επίπεδο των νόμιμων κατώτατων μισθών και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτόν·
- ii) περιγραφή των υφιστάμενων διαφοροποιήσεων και κρατήσεων:

- β) ως προς την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού η οποία παρέχεται μόνο από συλλογικές συμβάσεις:
- i) τα χαμηλότερα επίπεδα απολαβών που καθορίζονται από συλλογικές συμβάσεις που καλύπτουν τους χαμηλόμισθους ή εκτίμηση αυτών και το ποσοστό των εργαζομένων που καλύπτονται από αυτές ή εκτίμηση αυτού·
 - iii) το επίπεδο των μισθών που καταβάλλονται σε εργαζόμενους που δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις και τη σχέση του με το επίπεδο των μισθών που καταβάλλονται σε εργαζόμενους που καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν τα δεδομένα που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο β) σημείο i) για τις συλλογικές συμβάσεις σε επίπεδο επιχείρησης.

Τα κράτη μέλη παρέχουν τα στατιστικά στοιχεία και τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο με ανάλυση ανά φύλο, ηλικία, αναπηρία ή μη, μέγεθος εταιρείας και κλάδο, εφόσον είναι διαθέσιμα.

Η πρώτη έκθεση καλύπτει τα έτη [X, Y, Z: τα τρία έτη που προηγούνται του έτους μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο] και υποβάλλεται έως την [1η Οκτωβρίου YY: του έτους μετά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο]. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραλείψουν στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες που δεν είναι διαθέσιμα πριν από [ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο].

4. Η Επιτροπή αναλύει τα δεδομένα και τις πληροφορίες που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη με τις εκθέσεις της παραγράφου 2 και υποβάλλει σχετική έκθεση ανά διετία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Άρθρο 10α (νέο)

Πληροφορίες σχετικά με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού είναι διαθέσιμες στο κοινό με ολοκληρωμένο και εύκολα προσβάσιμο τρόπο. Αυτό δεν ισχύει για τις συλλογικές συμβάσεις σε επίπεδο επιχείρησης.

Άρθρο 11

Δικαίωμα σε επανόρθωση και προστασία από δυσμενή μεταχείριση ή συνέπειες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, χωρίς να θίγονται οι ειδικές μορφές επανόρθωσης και επίλυσης διαφορών που τυχόν προβλέπονται σε συλλογικές συμβάσεις, οι εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των οποίων η σχέση εργασίας έχει λήξει, έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικό και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και δικαίωμα σε επανόρθωση σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων τους που σχετίζονται με τον νόμιμο κατώτατο μισθό ή την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού τα οποία προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία ή σε συλλογική σύμβαση.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που είναι εκπρόσωποι εργαζομένων, από κάθε δυσμενή μεταχείριση από τον εργοδότη και από οποιεσδήποτε δυσμενείς συνέπειες που έχουν ως αιτία την υποβολή καταγγελίας στον εργοδότη ή την κίνηση οποιασδήποτε διαδικασίας με σκοπό την επιβολή της συμμόρφωσης σε περίπτωση προσβολής δικαιωμάτων που σχετίζονται με την προστασία με τη μορφή κατώτατου μισθού τα οποία προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία ή σε συλλογικές συμβάσεις.

Άρθρο 12

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων και παράβασης των υποχρεώσεων που αφορούν τον κατώτατο μισθό, στον βαθμό που τα εν λόγω δικαιώματα και υποχρεώσεις προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή από συλλογικές συμβάσεις. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 13

Εφαρμογή

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, εν όλω ή εν μέρει, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης του σχεδίου δράσης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2, εφόσον οι κοινωνικοί εταίροι το ζητήσουν από κοινού. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τηρούνται ανά πάσα στιγμή οι υποχρεώσεις που ορίζει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 14

Διάδοση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά μέτρα μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις που αφορούν το αντικείμενο της παρούσας οδηγίας που ορίζεται στο άρθρο 1, γνωστοποιούνται στους εργαζομένους και τους εργοδότες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ.

Άρθρο 15

Αξιολόγηση και επανεξέταση

Η Επιτροπή διεξάγει αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας έως τις [πέντε έτη μετά την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο]. Ακολούθως, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση εξέτασης της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και προτείνει, στο μέτρο που ενδείκνυται, νομοθετικές τροποποιήσεις.

Άρθρο 16

Απαγόρευση της υποβάθμισης και ευνοϊκότερες διατάξεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί βάσιμο λόγο για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας που ήδη παρέχεται στους εργαζομένους εντός των κρατών μελών.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το προνόμιο των κρατών μελών να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τους εργαζομένους ή να ενθαρρύνουν ή να επιτρέπουν την εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων που είναι ευνοϊκότερες για τους εργαζομένους.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει οποιαδήποτε δικαιώματα που παρέχονται στους εργαζομένους από άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης.

Άρθρο 17

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως *[δύο έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της]*. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.
2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος
